

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مسائل برگزیده پیشنهادی

برای المپیادهای جهانی ریاضی

۲۰۰۵-۲۰۰۹

مؤلف: میر صالح بهاورنیا

فهرست مطالب

مسائل برگزیده پیشنهادی المپیادهای جهانی ریاضی سال ۲۰۰۵

سؤالات	۸
پاسخها	۱۱

مسائل برگزیده پیشنهادی المپیادهای جهانی ریاضی سال ۲۰۰۶

سؤالات	۲۶
پاسخها	۳۰

مسائل برگزیده پیشنهادی المپیادهای جهانی ریاضی سال ۲۰۰۷

سؤالات	۴۴
پاسخها	۴۸

مسائل برگزیده پیشنهادی المپیادهای جهانی ریاضی سال ۲۰۰۸

سؤالات	۶۴
پاسخها	۶۸

مسائل برگزیده پیشنهادی المپیادهای جهانی ریاضی سال ۲۰۰۹

سؤالات	۸۴
پاسخها	۸۸

مسائل برگزیده پیشنهادی
المپیادهای جهانی ریاضی
سان ۲۰۰۵

سؤالات

۱. تمام چند جمله‌ای‌های تکین $p(x)$ با ضرایب صحیح از درجه‌ی ۲ را بیابید به طوری که چند جمله‌ای $q(x)$ با ضرایب صحیح وجود داشته باشد به طوری که $p(x)q(x)$ یک چند جمله‌ای با ضرایب تماماً ± 1 باشد.
۲. فرض کنید $\mathbb{R}^+$ بیان‌گر مجموعه‌ی اعداد حقیقی مثبت باشد. تمام توابع $f: \mathbb{R}^+ \rightarrow \mathbb{R}^+$ را بیابید به طوری که
- $$f(x)f(y) = 2f(x+f(y))$$
- برای تمام اعداد حقیقی مثبت x, y برقرار باشد.
۳. چهار عدد حقیقی p, q, r, s در شرایط
- $$p+q+r+s=9 \quad \text{و} \quad p^2+q^2+r^2+s^2=21$$
- صدق می‌کنند. ثابت کنید $ab - cd \geq 2$ برای جایگشتی از (p, q, r, s) مانند (a, b, c, d) برقرار است.
۴. تمام توابع $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$ را بیابید که برای هر x, y حقیقی در معادله‌ی
- $$f(x+y) + f(x)f(y) = f(xy) + 2xy + 1$$
- صدق می‌کنند.
۵. فرض کنید x, y, z اعداد حقیقی مثبت باشد به طوری که $xyz \geq 1$ باشد. ثابت کنید.
- $$\frac{x^5 - x^2}{x^5 + y^2 + z^2} + \frac{y^5 - y^2}{y^5 + z^2 + x^2} + \frac{z^5 - z^2}{z^5 + x^2 + y^2} \geq 0.$$
۶. یک خانه تعداد زوجی لامپ بین اتاق‌های آن توزیع شده است به طوری که در هر اتاق حداقل سه لامپ وجود دارد. هر لامپ دقیقاً با یک لامپ دیگر تغییر وضعیت می‌دهد، نه لزوماً از همان اتاق. هر تغییر در وضعیت‌های دو لامپ، وضعیت دو لامپ را به صورت هم‌زمان تغییر می‌دهد. ثابت کنید به ازای هر حالت اولیّه از لامپ‌ها دنباله‌ای از تغییرات در سوئیچ‌ها وجود دارد به طوری که در انتها هر اتاق شامل لامپ‌های روشن و خاموش باشد.
۷. فرض کنید k یک عدد صحیح مثبت ثابت باشد. یک شرکت رویه‌ی خاصی برای فروش کلاه‌های لبه-پهن دارد. هر مشتری می‌تواند دو مشتری را برای خرید کلاه لبه‌پهن بعد از این که خودش یکی خرید، تبلیغ کند؛ تبلیغ کسی که قبلاً تبلیغ شده، شمرده نمی‌شود. هر یک از این مشتری‌های تازه می‌توانند به دو مشتری دیگر تبلیغ کنند و به همین ترتیب ادامه می‌یابد. اگر یکی از دو مشتری تبلیغ شده به وسیله‌ی یک نفر حداقل k نفر را به خرید کلاه‌پهن وا دارد. (مستقیماً و یا به صورت غیرمستقیم)، آن‌گاه آن نفر به صورت رایگان یک ویدئو برنده می‌شود. ثابت کنید اگر n نفر، کلاه لبه‌پهن خریده باشد، آن‌گاه حداکثر $\frac{n}{k+2}$ از آن‌ها ویدئو گرفته‌اند.
۸. در یک صفحه‌ی مستطیلی $m \times n$ از mn مربع واحد، مربع‌های مجاور، مربع‌هایی هستند که در یک ضلع مشترکند و یک مسیر دنباله‌ای از مربع‌هاست که هر دو مربع متوالی آن، مجاور باشند و هر مربع از صفحه می‌تواند سیاه یا سفید رنگ شود. فرض کنید N تعداد رنگ‌آمیزی‌هایی از صفحه را نشان دهد که حداقل یک مسیر سیاه از ضلع سمت چپ صفحه تا ضلع سمت راست آن وجود داشته باشد و فرض کنید M تعداد رنگ‌آمیزی‌هایی را نشان دهد که در آن حداقل دو مسیر سیاه غیرمتقاطع از ضلع سمت چپ صفحه تا ضلع سمت راست صفحه وجود داشته باشد. ثابت کنید $N^2 \geq 2^{mn} M$.

۹. فرض کنید $n \geq 3$ یک عدد صحیح مثبت داده شده باشد. می‌خواهیم هر ضلع و هر قطر از یک n ضلعی منتظم $P_1, \dots, P_n$ را با عدد صحیح کم‌تر یا مساوی r برچسب‌گذاری کنیم به طوری که
- (i) هر عدد صحیح بین $r, 1$ به عنوان برچسب به کار رود.
- (ii) در هر مثلث $P_i P_j P_k$ دو تا از برچسب‌ها مساوی و بزرگ‌تر از سومی باشند این شرایط داده شده است:
- (a) بزرگ‌ترین عدد صحیح مثبت r را بیابید به طوری که این کار عملی باشد.
- (b) برای آن مقدار از r ، چند رنگ آمیزی خواسته شده وجود دارد؟
۱۰. n ماژیک وجود دارد، هر یک با یک طرف سفید و با طرف سیاه، که در یک سطر چیده شده‌اند به طوری که سمت سفید آن‌ها به سمت بالاست. در هر گام، اگر ممکن باشد، ماژیکی با سمت بالای سفید را انتخاب می‌کنیم (ولی نه از ماژیک‌های انتهایی)، آن را حذف می‌کنیم و نزدیک‌ترین ماژیک به آن از سمت چپ و از سمت راست را وارونه می‌کنیم. ثابت کنید یک نفر می‌تواند به حالتی با 2 ماژیک برسد اگر و تنها اگر $n-1$ مضربی از 3 نباشد.
۱۱. در یک مسابقه‌ی ریاضی 6 مسأله به مسابقه‌دهندگان داده شد. هر جفت از مسأله‌ها به وسیله‌ی بیش از $\frac{2}{5}$ مسابقه‌دهندگان حل شد. هیچ کس 6 مسأله را حل نکرد. نشان دهید حداقل 2 مسابقه-دهنده وجود داشت که دقیقاً 5 مسأله حل کرده بودند.
۱۲. فرض کنید $n \geq 1$ یک عدد صحیح داده شده باشد، و فرض کنید $a_1, \dots, a_n$ دنباله‌ای از اعداد صحیح باشد به طوری که n مجموع $a_1 + \dots + a_n$ را عاد می‌کند. نشان دهید جایگشت‌های τ, σ از $1, 2, \dots, n$ وجود دارد. به طوری که برای تمام $i = 1, 2, \dots, n$ ، $\sigma(i) + \tau(i) \equiv a_i \pmod{n}$ برقرار باشد.
۱۳. فرض کنید M یک n ضلعی محدب باشد، $n \geq 4$ قطر سبز و $n-3$ قطر دیگر قرمز رنگ-آمیزی می‌شوند، به طوری که هیچ دو قطر هم‌رنگ را در داخل M قطع نمی‌کند. ماکسیمم تعداد نقاط برخورد قطرهای سبز و قرمز را در داخل M بیابید.
۱۴. در مثلث ABC که در شرط $AB + BC = 3AC$ صدق می‌کند I مرکز دایره‌ی محاطی داخلی است و دایره‌ی محاطی داخلی AB و BC را بر ترتیب در D و E قطع می‌کند. فرض کنید L, K نقاط قرینه‌ی D و E نسبت به I باشد. ثابت کنید $ACKL$ محاطی است.
۱۵. 6 نقطه روی اضلاع مثلث متساوی‌الاضلاع ABC انتخاب می‌شوند: A_1, A_2 روی BC ؛ B_1, B_2 روی CA ؛ C_1, C_2 روی AB . این‌ها رئوس شش ضلعی محدب $A_1 A_2 B_1 B_2 C_1 C_2$ است که هر شش ضلع آن باهم برابرند. ثابت کنید خطوط $A_1 B_2, A_2 B_1, B_1 C_2, C_2 B_1$ هم‌رسانند.
۱۶. فرض کنید $ABCD$ یک متوازی‌الاضلاع باشد. خط متغیر l گذرا از نقطه‌ی A پرتوهای DC, BC را به ترتیب در نقاط Y, X قطع می‌کند. فرض کنید L, K مراکز دایره‌ی محاطی خارجی مثلث‌های ADY, ABX باشند که به ترتیب بر اضلاع DY, BX مماسند. ثابت کنید اندازه‌ی زاویه‌ی KCL به انتخاب l بستگی ندارد.
۱۷. فرض کنید $ABCD$ یک چهارضلعی محدب داده شده باشد که اضلاع AD, BC آن برابر و غیرموازی‌اند. فرض کنید F, E به ترتیب نقاطی از اضلاع AD, BC باشند به طوری که $BE = DF$ باشد. خطوط BD, AC در P و خطوط EF, BD در Q و خطوط AC, EF در R متقاطع‌اند. تمام مثلث‌های PQR را به ازای تغییر نقاط F, E در نظر بگیرید. نشان دهید دایره‌ی محیطی این مثلث‌ها نقطه‌ی مشترکی به جز P دارند.

۱۸. فرض کنید ABC یک مثلث حاده‌الزاویه با شرط $AB \neq AC$ باشد، فرض کنید H مرکز ارتفاعی آن و M نقطه‌ی وسط BC باشد. نقاط D روی AB و E روی AC چنان‌اند که $AE = AD$ و E, H, D هم‌خط‌اند. ثابت کنید HM بر وتر مشترک دوایر محیطی مثلث‌های ABC و ADE عمود است.

۱۹. میانه‌ی AM از مثلث ABC دایره‌ی محاطی داخلی‌اش (w) را در L, K قطع می‌کند. خطوط گذرا از L, K و به موازات w, BC را دوباره در Y, X قطع می‌کنند. خطوط AX, AY و BC را در Q, P قطع می‌کنند. ثابت کنید $BP = CQ$.

۲۰. در مثلث حاده‌الزاویه‌ی ABC ، فرض کنید R, Q, P, F, E, D به ترتیب یای عمودهای مرسوم از C, B, A, C, B, A بر BC, CA, AB, FD, EF, DE باشند. ثابت کنید $P(ABC)P(PQR) \geq P(DEF)^2$ است که $P(T)$ بیان‌گر محیط مثلث T است.

۲۱. دنباله‌ی $a_1, a_2, \dots$ به صورت ذیل تعریف می‌شوند:

$$a_n = 2^n + 3^n + 6^n - 1 \quad (n = 1, 2, \dots)$$

تمام اعداد صحیح مثبت را تعیین کنید به طوری که نسبت به هر جمله‌ی این دنباله اول باشند.

۲۲. فرض کنید $a_1, a_2, \dots$ دنباله‌ای از اعداد صحیح با نامتناهی جمله‌ی صحیح مثبت و نامتناهی جمله‌ی صحیح منفی باشد و برای هر عدد صحیح مثبت n فرض کنید $a_1, a_2, \dots, a_n$ در تقسیم بر n باقی‌مانده‌ی متفاوت برجای گذارند، ثابت کنید هر عدد صحیح دقیقاً یک بار در دنباله ظاهر می‌شود.

۲۳. فرض کنید a, b, c, d, e, f اعداد صحیح مثبت باشند. فرض کنید مجموع $S = a + b + c + d + e + f$ هر دوی $abc + def$ و $ab + bc + ca - de - ef - fd$ را عاد کند. ثابت کنید S مرکب است.

۲۴. تمام اعداد صحیح $n > 1$ را بیابید که عدد صحیح یکتای a با شرط $a \leq n!$ موجود باشد به طوری که $a + 1$ مضربی از $n!$ باشد.

۲۵. تعداد مقسوم‌علیه‌های عدد صحیح مثبت n را با $d(n)$ مشخص می‌کنیم. یک عدد صحیح n ، بیش مضرب نامیده می‌شود اگر برای تمام اعداد صحیح مثبت $m < n$ ، $d(n) > d(m)$ باشد. دو عدد بیش مضرب صحیح n, m با شرط $m < n$ متوالی نامیده می‌شوند اگر هیچ عدد بیش مضرب صحیح s ای وجود نداشته باشد که $m < s < n$ باشد.

(a) نشان دهید متناهی جفت (a, b) از اعداد بیش مضرب صحیح متوالی وجود دارد که $a | b$.

(b) نشان دهید برای هر عدد اول p بی‌شمار عدد صحیح مثبت بیش مضرب r وجود دارد به طوری که pr خودش بیش مضرب باشد.

۲۶. فرض کنید a, b اعداد صحیح مثبتی هستند به طوری که $a^n + n$ به ازای هر عدد صحیح مثبت n ، $a = b$ را عاد می‌کند. نشان دهید $a = b$.

۲۷. فرض کنید $a_0, a_1, \dots, a_n$ باشد که $P(x) = a_n x^n + a_{n-1} x^{n-1} + \dots + a_0$ صحیح‌اند و $n \geq 2, a_n > 0$ است. ثابت کنید عدد صحیح مثبت m وجود دارد به طوری که $P(m!)$ عدد مرکب است.

۴. با جای‌گذاری $y = 0$ نتیجه می‌شود $(f(0)+1)(f(x)-1) = 0$ و چون $f(x) = 1$ برای تمام x ها، ناممکن است، به دست می‌آوریم $f(0) = -1$. حال قرار دادن $x = 1$ و $y = -1$ نتیجه می‌دهد $f(1) = 1$ است و یا $f(-1) = 0$ است. در حالت اول جای‌گذاری $x = 1$ در معادله‌ی تابعی نتیجه می‌دهد $f(y+1) = 2y+1$ (یعنی $f(x) = 2x-1$) که یک جواب است. حال فرض کنید $f(1) = a \neq 1$ باشد و $f(-1) = 0$ باشد. با جای‌گذاری $(x, y) = (z, 1)$ و $(x, y) = (-z, -1)$ در معادله‌ی تابعی نتیجه می‌شود.

$$f(z+1) = (1-a)f(z) + 2z+1$$

$$f(-z-1) = f(z) + 2z+1 \quad (*)$$

آن نتیجه می‌دهد که $f(z+1) = (1-a)f(-z-1) + a(2z+1)$ باشد. یعنی $f(x) = (1-a)f(-x) + a(2x-1)$ است. به صورت مشابه $f(-x) = (1-a)f(x) + a(-2x-1)$ است، که به همراه معادله‌ی قبلی نتیجه می‌دهد.

$$(a^2 - 2a)f(x) = -2a^2x - (a^2 - 2a)$$

$$\text{حال } a = 2 \text{ به وضوح ناممکن است. برای } a \in \{0, 2\} \text{ به دست می‌آوریم } f(x) = \frac{-2ax}{a-2} - 1$$

این تابع شرایط خواسته شده را تنها $a = -2$ ارضا می‌کند که جواب $f(x) = -x - 1$ را نتیجه می‌دهد. در حالت باقی‌مانده که $a = 0$ است داریم $f(x) = f(-x)$. با قرار دادن $y = z$ و $y = -z$ در معادله‌ی تابعی و کاستن، نتیجه می‌شود $f(2z) = 4z^2 - 1$ ، بنابراین $f(x) = x^2 - 1$ که در معادله صدق می‌کند.

$$\text{بنابراین جواب‌ها عبارتند از } f(x) = 2x - 1, f(x) = -x - 1, \text{ و } f(x) = x^2 - 1.$$

۵. نامساوی خواسته شده معادل:

$$\frac{x^2 + y^2 + z^2}{x^5 + y^2 + z^2} + \frac{x^2 + y^2 + z^2}{y^5 + z^2 + x^2} + \frac{x^2 + y^2 + z^2}{z^5 + x^2 + y^2} \leq 3 \quad (*)$$

است. طبق نامساوی کوشی داریم

$$(x^5 + y^2 + z^2)(yz + y^2 + z^2) \geq (x^{\frac{5}{2}}(yz)^{\frac{1}{2}} + y^2 + z^2)^2 \geq (x^2 + y^2 + z^2)^2$$

و به همان خاطر

$$\frac{x^2 + y^2 + z^2}{x^5 + y^2 + z^2} \leq \frac{yz + y^2 + z^2}{x^2 + y^2 + z^2}$$

برای دو عبارت دیگر در (*) دو نامساوی مشابه دیگر به دست می‌آوریم. با جمع زدن این سه نامساوی به دست آمده، داریم:

$$\frac{x^2 + y^2 + z^2}{x^5 + y^2 + z^2} + \frac{x^2 + y^2 + z^2}{y^5 + z^2 + x^2} + \frac{x^2 + y^2 + z^2}{z^5 + x^2 + y^2} \leq 3 + \frac{xy + yz + zx}{x^2 + y^2 + z^2}$$

که به همراه نامساوی مشهور $x^2 + y^2 + z^2 \geq xy + yz + zx$ به ما نتیجه‌ی خواسته شده را می‌دهد.

۶. یک اتاق اقتصادی نامیده می‌شود اگر بعضی از لامپ‌های آن روشن و بعضی از لامپ‌های آن خاموش باشد. دو لامپ که وضعیت‌شان تعویض می‌شود دوقلو نامیده می‌شوند. دوقلوی لامپ l با $\bar{l}$ مشخص می‌کنیم.

فرض کنید به حالتی رسیده‌ایم که کم‌ترین تعداد اتاق‌های غیراقتصادی را دارد، و این عدد مطلقاً مثبت است.

اجازه دهید اتاقی غیراقتصادی به نام R_0 انتخاب کنیم و لامپ l_0 در آن باشد. فرض کنید لامپ $\bar{l}_0$ در اتاق R_1 باشد. با تغییر وضعیت l_0 ، R_0 را اقتصادی می‌کنیم؛ چون تعداد اتاق‌های غیراقتصادی نمی‌تواند کاهش بیابد، این تغییر باید اتاق R_1 را غیراقتصادی کند. حال لامپ l_1 را در R_1 انتخاب می‌کنیم که دوقلوی آن $\bar{l}_1$ در اتاق R_2 قرار دارد. تغییر وضعیت l_1 ، R_1 را اقتصادی می‌کند، بنابراین باید R_2 را غیراقتصادی کند با ادامه‌ی این روند دنباله‌ی $l_0, l_1, \dots$ از لامپ‌ها را به دست می‌آوریم که l_i در اتاق R_i قرار دارد و $\bar{l}_i \neq l_{i+1}$ برای تمام i ها در اتاق R_{i+1} قرار دارد. لامپ‌های $l_0, l_1, \dots$ به این ترتیب تغییر وضعیت داده می‌شوند. این دنباله دارای این خاصیت است که تغییر وضعیت $l_i, \bar{l}_i$ ، اتاق R_i را اقتصادی و اتاق R_{i+1} را غیراقتصادی می‌کند.

فرض کنید $R_m = R_k$ با شرط $m > k$ اولین تکرار در دنباله‌ی (R_i) باشد. فرض کنید تغییر وضعیت لامپ‌ها را در l_{m-1} قطع کنیم، اتاق R_k قبل از تغییر وضعیت l_k ، غیراقتصادی بود. بنابراین لامپ‌های $l_k, \bar{l}_{m-1}$ در اتاق R_k تغییر وضعیت داده شده‌اند، اما چون این دو لامپ متمایزند (در حقیقت، دوقلوهای نظیر آن‌ها $l_k, \bar{l}_{m-1}$ متمایزند)، اتاق R_k اکنون اقتصادی است آن چنان که اتاق‌های $R_0, R_1, \dots, R_{m-1}$ اقتصادی هستند. این تعداد اتاق‌های غیراقتصادی را کاهش می‌دهد، که مخالف فرض ماست.

۷. فرض کنید v تعداد برنده‌های ویدئو باشد. چیزی که به آسانی به دست می‌آید این است که برای $v=1$ و $v=2$ ، تعداد مشتری‌ها (n) به ترتیب حداقل $2k+3$ و $3k+5$ است. با استقرا روی v ثابت می‌کنیم که اگر $n \geq k+1$ باشد آن‌گاه $n \geq (k+2)(v+1) - 1$ است.

بدون کاسته شدن از کلیت مسأله می‌توانیم فرض کنیم که تعداد مشتری‌ها (n) برای v داده شده، مقدار مینیمم ممکن است. فرد P را در نظر بگیرید که به وسیله‌ی هیچ‌کسی به غیر از خودش متقاعد نشده است آن‌گاه P باید یک ویدئو برده باشد؛ در غیراین صورت P می‌توانست بدون کاسته شدن تعداد برنده‌های ویدئو از گروه حذف شود. فرض کنید R, Q دو فرد متقاعد شده به وسیله‌ی P باشند. مجموعه افرادی را که به وسیله‌ی P از طریق Q برای خرید کلاه اسپانیایی متقاعد شده‌اند به همراه Q با C مشخص می‌کنیم و مجموعه‌ی تمام مشتری‌های دیگر به جز P را با D مشخص می‌کنیم. فرض کنید x تعداد برنده‌هایی ویدئو در C ، باشد. آن‌گاه $v-x-1$ برنده‌ی ویدئو در D خواهد بود. $|C| \geq (k+2)(x+1) - 1$ برقرار است طبق فرض استقرا اگر $x > 0$ باشد و اگر $x=0$ باشد چون P برنده است. مشابهاً، $|D| \geq (k+2)(v-x) - 1$ بنابراین

$$n \geq (k+2)(v+1) - 1 \quad \text{یعنی} \quad n \geq 1 + (k+2)(x+1) - 1 + (k+2)(v-x) - 1$$

۸. فرض کنید یک صفحه‌ی دو بعدی $T, m \times n$ در نظر گرفته شود، که دقیقاً k تا از مربع‌ها پشت‌نما باشند. مربع پشت‌نما، تنها از یک طرف رنگ می‌شود (بنابراین از طرف دیگر به صورت مشابه به نظر می‌رسد)، در حالی که مربع غیر پشت‌نما دو طرفش رنگ شود (نه لزوماً یک رنگ).

فرض کنید $C = C(T)$ مجموعه‌ی رنگ‌آمیزی‌هایی از صفحه باشد که در آن دو مسیر سیاه از یال سمت چپ به یال سمت راست باشد، یکی در بالا و یکی در پایین که در هیچ مربع پشت‌نمایی متقاطع نباشند. اگر $k = 0$ باشد آن‌گاه $|C| = N^2$ ، با استقرا روی k ثابت می‌کنیم که $|C| \leq N^2 \cdot 2^k$ است؛ این، حکم مسأله را به ازای $|C| = M$ برای $k = mn$ ایجاب خواهد کرد.

فرض کنید q یک مربع پشت‌نمای ثابت باشد. هر B رنگ شده در C را در نظر بگیرید: اگر q به مربع غیر پشت‌نمایی تبدیل شد، یک صفحه‌ی جدید T' با $k-1$ مربع پشت‌نما به دست می‌آید، پس طبق فرض استقرا $|C(T')| \leq N^2 \cdot 2^{k-1}$. چون B شامل دو مسیر سیاه است که حداکثر یکی از این دو مسیر از q می‌گذرد، رنگ‌آمیزی q به هر رنگ در طرف دیگر، رنگ‌آمیزی دیگری در C' را نتیجه خواهد داد؛ بنابراین $|C(T')| \geq 2|C(T)|$ ، که ایجاب می‌کند $|C(T)| \leq N^2 \cdot 2^k$ باشد و استقرا کامل می‌شود.

۹. اجازه دهید برچسب پاره‌خط XY را با $[XY]$ مشخص کنیم، که X و Y در آن رئوسی از چندضلعی هستند. هر پاره‌خط MN ای را که دارای برچسب ماکزیمم است با برچسب $[MN] = r$ مشخص می‌کنیم. طبق شرط (ii)، برای هر $P_1 \neq M, N$ ، دقیقاً یکی از پاره‌خط‌های P_1N, P_1M با r برچسب‌گذاری می‌شود. بنابراین مجموعه‌ی تمام رأس‌های n ضلعی به دو گروه مجزا افزا می‌شوند: $B = \{P_1 \mid [P_1N] = r\}$ ، ادعا می‌کنیم که پاره‌خط XY با r برچسب‌گذاری می‌شود اگر و تنها اگر دو نقطه از دو گروه متفاوت را به هم وصل کند. بدون کاسته شدن از کلیت مسأله فرض کنید $X \in A$ باشد. اگر $Y \in A$ باشد، آن‌گاه $[XM] = [YM] = r$. بنابراین $[XY] < r$ است. اگر $Y \in B$ باشد، آن‌گاه $[XM] = r$ و $[YM] < r$ ، بنابراین طبق (ii) $[XY] = r$ است که مطابق ادعای ماست.

نتیجه می‌گیریم یک برچسب‌گذاری که شرط (ii) را ارضا می‌کند به طور یکتا به وسیله‌ی گروه-های A و B و برچسب‌گذاری‌های داخل A و B که در شرط (ii) صدق می‌کنند تعیین می‌شود.

(a) با استقرا روی n ثابت می‌کنیم که بزرگ‌ترین مقدار ممکن $r, n-1$ است. حالات تباهیده‌ی $n=1, 2$ بدیهی هستند. اگر $n \geq 3$ باشد، تعداد برچسب‌های متفاوت از پاره‌خط‌هایی که رأس‌های A (همچنین B) را به هم وصل می‌کنند از $|A|-1$ (همچنین $|B|-1$) تجاوز نمی‌کند، در حالی که تمام پاره‌خط‌هایی که به رأسی در A وصلند و به رأسی در B وصلند با r برچسب‌گذاری می‌شوند. به همان خاطر $r \leq (|A|-1) + (|B|-1) = n-1$. تساوی برقرار است اگر تمام برچسب‌های مذکور متفاوت باشند.

(b) فرض کنید a_n تعداد برچسب‌گذاری‌های به شرط $r = n - 1$ باشد. به کمک استقرا ثابت می‌کنیم که $a_n = \frac{n!(n-1)!}{2^{n-1}}$ است. این برای $n = 1$ بدیهی است، پس فرض کنید $n \geq 2$ باشد. اگر $|A| = k$ ثابت باشد، گروه‌های A, B به $\binom{n}{k}$ طریق می‌توانند انتخاب می‌شوند. مجموعه‌ی برچسب‌های به کار رفته در A می‌تواند از میان $n - 2, \dots, 2, 1$ به $\binom{n-2}{k-1}$ طریق انتخاب شود. حال پاره‌های موجود در گروه‌های A و B می‌توانند مطابق شرط (ii) به ترتیب به a_k و a_{n-k} طریق برچسب‌گذاری شوند. در این روش هر برچسب‌گذاری‌ای، دوبار شمرده می‌شود، چون انتخاب A معادل انتخاب B است. نتیجه می‌دهد:

$$a_n = \frac{1}{2} \sum_{k=1}^{n-1} \binom{n}{k} \binom{n-2}{k-1} a_k a_{n-k} = \frac{n!(n-1)!}{2(n-1)} \sum_{k=1}^{n-1} \frac{a_k}{k!(k-1)!} \cdot \frac{a_{n-k}}{(n-k)!(n-k-1)!}$$

$$= \frac{n!(n-1)!}{2(n-1)} \sum_{k=1}^{n-1} \frac{1}{2^{k-1}} \cdot \frac{1}{2^{n-k-1}} = \frac{n!(n-1)!}{2^{n-1}}$$

۱۰. چپ‌ترین ماژیک را با L و راست‌ترین ماژیک را با R مشخص می‌کنیم. برای شروع، توجه کنید که زوجیت تعداد ماژیک‌های سمت بالا سیاه ثابت است. بنابراین، اگر فقط دو ماژیک باقی بماند، این دو ماژیک باید رنگ‌های سمت بالای یکسانی داشته باشند.

به کمک استقرا روی n نشان خواهیم داد که بازی می‌تواند به صورت موفقیت‌آمیز پایان یابد اگر و تنها اگر $n \equiv 0 \pmod{3}$ یا $n \equiv 2 \pmod{3}$ باشد، و این که سمت بالای R, L در حالت اول سیاه و در حالت دوم سفید خواهد بود.

گزاره برای $n = 2, 3$ واضح است. فرض کنید که بازی را برای n ای تمام کرده‌ایم، و موقعیت ماژیک X (با شمارش از سمت چپ) را که آخرین مورد حذف شده بود با k مشخص کنیم. علاوه بر تمام شدن بازی، زیر بازی‌های با k ماژیک از L تا X و با $n - k + 1$ ماژیک از X تا R هم پایان یافته‌اند.

به همان خاطر، قبل از حذف شدن X ، سمت بالای L سیاه بوده است اگر $k \equiv 0 \pmod{3}$ بوده باشد و سفید

بوده است اگر $k \equiv 2 \pmod{3}$ بوده باشد. ماژیک‌های R, L زمان حذف X معکوس شده بودند. به همان خاطر،

در موقعیت نهایی R, L سفیدند اگر و تنها اگر $k \equiv n - k + 1 \equiv 0 \pmod{3}$ باشد که نتیجه می‌دهد $k \equiv 2 \pmod{3}$

است و سیاه است اگر و تنها اگر $k \equiv n - k + 1 \equiv 2 \pmod{3}$ باشد که نتیجه می‌دهد $n \equiv 0 \pmod{3}$ است.

از طرف دیگر، بازی با n ماژیک می‌تواند به بازی با $n - 3$ ماژیک با حذف ماژیک‌های دوم، چهارم و سوم (با همین ترتیب) کاهش یابد. این استقرا را پایان می‌دهد.

۱۱. فرض کنید n مسابقه‌دهنده وجود داشته باشد و a_i تا از آن‌ها دقیقاً i مسأله حل کرده باشند که $a_0 + \dots + a_n = n$ است. اجازه دهید تعداد جفت‌های (C, P) که در آن مسابقه‌دهنده‌ی C یک جفت از مسایل P را حل کرده باشد با N مشخص کنیم و محاسبه کنیم. هر جفت از ۱۵ جفت مسأله حداقل به وسیله‌ی $\frac{2n+1}{5}$ مسابقه‌دهنده حل شده بود، که ایجاب می‌کند $N \geq 15 \frac{2n+1}{5} = 6n+3$ باشد. از طرف دیگر، a_i دانش‌آموز، $\frac{i(i-1)}{2}$ جفت مسأله حل کردند؛

بنابراین

$$6n+3 \leq N \leq a_p + 3a_{p-1} + 6a_{p-2} + \dots + a_0 = 6n + 4a_{p-1} - (3a_{p-1} + 5a_{p-2} + 6a_{p-3} + \dots + a_0)$$

نتیجتاً $a_{p-1} \geq 1$ است. فرض کنید $a_{p-1} = 1$ باشد. آن‌گاه باید داشته باشیم $N = 6n + 4$ ، که تنها زمانی ممکن است که ۱۴ جفت از مسأله‌ها به وسیله‌ی دقیقاً $\frac{2n+1}{5}$ دانش‌آموز حل شده باشد و بقیه به وسیله‌ی $1 + \frac{2n+1}{5}$ دانش‌آموز حل شده باشد، و تمام دانش‌آموزان به جز برنده ۴ مسأله حل کرده باشند.

مسأله‌ی t در صورتی که به وسیله‌ی برنده حل نشده باشد سخت نامیده می‌شود و جفت‌هایی از مسایل که به وسیله‌ی $1 + \frac{2n+1}{5}$ دانش‌آموز حل شده‌اند، مخصوص نامیده می‌شوند.

اجازه دهید تعداد جفت‌های (C, P) که P شامل مسأله‌ی ثابت p باشد را با M_p مشخص کنیم و محاسبه کنیم. فرض کنید b_p تعداد مسابقه‌دهندگانی باشد که مسأله‌ی p را حل کرده‌اند. پس $M_t = 3b_t$ (هر یک از b_t دانش‌آموز مورد نظر سه جفت مسأله‌ی شامل t حل کرده‌اند)، و $M_p = 3b_p + 1$ برای $p \neq t$ (برنده، چهار جفت از جفت‌های مذکور حل کرده است). از طرف دیگر، هر یک از پنج جفت شامل p به وسیله‌ی $\frac{2n+1}{5}$ یا $1 + \frac{2n+1}{5}$ دانش‌آموز حل شده، بنابراین $M_p = 2n + 2$ است اگر جفت مخصوص شامل p باشد وگرنه $M_p = 2n + 1$ است.

حال چون $2n + 2$ یا $M_t = 3b_t = 2n + 1$ است، داریم 2 یا $2n + 1 \equiv 0$ ، اما اگر $p \neq t$ مسأله‌ای باشد که در جفت مخصوصی یافته نشود، داریم $M_p = 3b_p + 1 = 2n + 1$ ؛ بنابراین $2n + 1 \equiv 1$ که یک تناقض است.

۱۲. فرض کنید جایگشت‌های مطلوب τ, σ برای دنباله‌ی $a_1, \dots, a_n$ وجود داشته باشد. دنباله‌ی (b_i) با مجموع مضرب n که به پیمانه‌ی n با (a_i) در دو موقعیت متفاوت است، (بگیرید i_1, i_2) داده شده است. نشان می‌دهیم چگونه می‌توان جایگشت‌های مطلوب σ', τ' را برای دنباله‌ی (b_i) ساخت. در این روند، می‌توانیم جایگشت‌های مطلوب را برای هر دنباله‌ی دیگری که مجموعش مضربی از n باشد، بسازیم.

می‌دانیم که برای هر $i_1, i_2, \dots, i_p, i_{k+1}, k \geq 2$ اندیس یکتایی است به طوری که

$$\sigma(i_{k-1}) + \tau(i_{k+1}) \equiv b_{i_k} \quad (*)$$

فرض کنید $i_p = i_q$ یک تکرار در دنباله با کوچک‌ترین q باشد. ادعا می‌کنیم که $p=1$ یا $p=2$ است. فرض خُلف کنید که $p > 2$ باشد. با جمع زدن (*) برای $k = p, p+1, \dots, q-1$ و در نظر گرفتن تساوی $\sigma(i_k) + \tau(i_k) = b_{i_k}$ برای $i_k \neq i_1, i_2, \dots, i_p$ به دست می‌آوریم

$$\sigma(i_{p-1}) + \sigma(i_p) + \tau(i_{q-1}) + \tau(i_q) \equiv b_p + b_{q-1} \quad n$$

چون $i_p = i_q$ است، نتیجه می‌دهد که $\sigma(i_{p-1}) + \tau(i_{q-1}) \equiv b_{q-1} \quad n$ باشد و به همان خاطر $i_{p-1} = i_{q-1}$ باشد که یک تناقض است. بنابراین مطابق ادعای ما $p=1$ یا $p=2$ است.

حال جایگشت‌های ذیل را تعریف می‌کنیم:

$$\sigma'(i_1) = \sigma(i_{q-1}), \sigma'(i_k) = \sigma(i_{k-1}) \quad k = 2, 3, \dots, q-1$$

$$\tau'(i_1) = \begin{cases} \tau(i_2) & \text{اگر } p=1 \text{ باشد} \\ \tau(i_1) & \text{اگر } p=2 \text{ باشد} \end{cases}, \tau'(i_k) = \tau(i_{k+1}) \quad k = 2, 3, \dots, q-1$$

$$\sigma'(i) = \sigma(i), \tau'(i) = \tau(i) \quad i \notin \{i_1, \dots, i_{q-1}\}$$

جایگشت‌های σ', τ' ویژگی مطلوب را دارند. در حقیقت، $\sigma'(i) + \tau'(i) = b_i$ به وضوح برای هر $i \neq i_1$ برقرار است، اما پس آن برای $i = i_1$ هم باید برقرار باشد.

۱۳. فرض کنید C_d تعداد برخورد های سبز-قرمز نقطه‌ها روی d را مشخص کند.

وظیفه‌ی ما پیدا کردن ماکسیمم مقدار ممکن مجموع $\sum_d C_d$ روی تمام قطرهای سبز است.

فرض کنید d_j, d_i دو قطر سبز باشند و فرض کنید بخشی از M که بین d_j, d_i است m رأس داشته باشد. حداکثر $n-m-1$ قطر قرمز، هر دوی d_j, d_i را قطع می‌کنند، در حالی که $m-2$ قطر باقی‌مانده حداکثر یکی از d_j, d_i را قطع می‌کند. آن نتیجه می‌دهد که:

$$C_{d_j} + C_{d_i} \leq 2(n-m-1) + (m-2) = 2n - m - 4 (*)$$

حال قطرهای سبز را در دنباله‌ی $d_1, d_2, \dots, d_{n-3}$ به صورت ذیل مرتب می‌کنیم. به آسانی دیده می‌شود که دو قطر d_2, d_1 وجود دارد به طوری که M را به دو مثلث و یک $n-2$ ضلعی تقسیم می‌کند؛ پس دو قطر d_4, d_3 وجود دارند به طوری که $n-2$ ضلعی را به دو مثلث و یک $n-4$ ضلعی تقسیم می‌کند و به همین ترتیب ادامه می‌یابد. این روند را تا زمانی که به یک مثلث یا چهارضلعی برسیم ادامه می‌دهیم. حال بخشی از M بین d_{2k}, d_{2k-1} برای $1 \leq k \leq r$ ، حداقل $n-2k$ رأس دارد، که به $n-3 = 2r + e, e \in \{0, 1\}$ است؛ بنابراین،

طبق (*): $C_{d_{2k-1}} + C_{d_{2k}} \leq n + 2k - 4$ است. علاوه بر آن، $C_{d_{n-3}} \leq n - 3$ است. جمع زدن نتیجه می‌دهد.

$$C_{d_1} + C_{d_2} + \dots + C_{d_{n-3}} \leq \sum_{k=1}^r (n + 2k - 4) + e(n-3) = 3r^2 + e(3r+1) = \left\lfloor \frac{3}{4}(n-3)^2 \right\rfloor$$

این مقدار در مثال ذیل به دست می‌آید. فرض کنید $A_1A_2, \dots, A_n$ ، n ضلعی M باشد و فرض کنید $l = \left[\frac{n}{2} \right] + 1$ باشد. قطرهای $A_1A_i, i = 3, \dots, l, A_1A_j, j = l+2, \dots, n$ سبز رنگ می‌شوند، در حالی که قطرهای $A_1A_i, i = l+1, \dots, n, A_{l+1}A_j, j = 3, \dots, l-1$ قرمز رنگ می‌شوند، بنابراین جواب $\left[\frac{3}{4}(n-3)^2 \right]$ است.

۱۴. فرض کنید F محلّ تماس دایره‌ی محاطی داخلی با AC باشد و N, M به ترتیب نقاط تماس دایره‌ی محاطی خارجی متناظر با BC, AB باشند. اگر I مرکز دایره‌ی محاطی داخلی باشد و I_a مرکز دایره‌ی محاطی خارجی نظیر رأس A باشد و P نقطه‌ی تماس دایره‌ی محاطی خارجی نظیر رأس A با پرتو AC باشد. داریم $\frac{AI}{IL} = \frac{AI}{IF} = \frac{AI_a}{I_aP} = \frac{AI_a}{I_aN}$ که ایجاب می‌کند که $\Delta AIL \sim \Delta AI_aN$ باشد. بنابراین L روی AN قرار دارد، و به صورت مشابه K روی CM قرار دارد. $y = CF, x = AF$ بگیریم. چون $CE = BN = y, AD = BM = x, BD = BE$ است شرط $AB + BC = 3AC$ نتیجه می‌دهد $EN = x, DM = y$ است. حال مثلث‌های MKA, CLN متشابه‌اند چون ارتفاع‌های LE, KD در شرط $AD = EN, DM = CE, DK = EL$ صدق می‌کنند. بنابراین $\angle AKM = \angle CLN$ است که ایجاب می‌کند $ACKL$ محاطی باشد.

۱۵. فرض کنید P رأس چهارم لوزی $C_2A_1A_2P$ باشد. چون ΔC_2PC_1 متساوی‌الاضلاع است، به آسانی نتیجه می‌گیریم که $B_1B_2C_1P$ هم لوزی است. بنابراین ΔPB_1A_2 متساوی‌الاضلاع است و $\angle(C_2A_1, C_1B_2) = \angle A_2PB_1 = 60^\circ$ به آسانی نتیجه می‌شود که $\Delta AC_1B_2 \sim \Delta BA_1C_2$ و نتیجتاً $AC_1 = BA_1$ است؛ مشابهاً $BA_1 = CB_1$ است. به همان خاطر مثلث $A_1B_1C_1$ متساوی‌الاضلاع است. حال از $B_1B_2 = B_2C_1$ نتیجه می‌شود که A_1B_2 زاویه‌ی $\angle C_1A_1B_1$ را نصف می‌کند. مشابهاً، C_1A_2, B_1C_2 زوایای $\angle A_1B_1C_1$ و $\angle B_1C_1A_1$ را نصف می‌کنند؛ بنابراین در مرکز دایره‌ی محاطی داخلی $A_1B_1C_1$ یعنی مرکز ABC هم رسند.

۱۶. چون $\angle ALD = \frac{1}{3}\angle AYD = \angle KAB, \angle ADL = \angle KBA = 180^\circ - \frac{1}{3}\angle BCD$ است، مثلث‌های

LDA, ABK متشابه‌اند. بنابراین $\frac{BK}{BC} = \frac{BK}{AD} = \frac{AB}{DL} = \frac{DC}{DL}$ است که به

همراه $\angle LDC = \angle CBK$ به ما می‌دهد $\Delta LDC \sim \Delta CBK$ به همان خاطر

$$\angle KCL = 360^\circ - \angle BCD - (\angle LCD + \angle KCB) = 360^\circ - \angle BCD - (\angle CKB + \angle KCB) = 180^\circ - \angle CBK$$

که ثابت است.